

ВІДГУК

на дисертаційне дослідження Сюй Вейвей
«Методичні засади формування виконавської стабільності магістрантів
музичного мистецтва у процесі вокального навчання», представлену на
здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 014
Середня освіта (Музичне мистецтво) Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Актуальність теми дослідження та її наукова затребуваність.

Актуальність поданої до захисту дисертації Сюй Вейвей «Методичні засади формування виконавської стабільності магістрантів музичного мистецтва у процесі вокального навчання» не викликає сумніву, оскільки дослідження Сюй Вейвей є суттєвим внеском у розвиток такої важливої галузі мистецької освіти, як вокальне навчання, результативність якого напряму залежить від здатності майбутніх вчителів музичного мистецтва, викладачів мистецьких дисциплін до фахово-досконалого, стабільного виконання вокальних творів. Крім того, маємо наголосити, що обрана здобувачкою проблематика для наукового пошуку на рівні дисертаційного дослідження дотепер залишалася недостатньо дослідженою. Тож переконлива позитивна динаміка під час формування виконавської стабільності магістрантів музичного мистецтва у процесі вокального навчання стала свідченням того, що звернення до означеної проблеми було дійсно на часі, а представлені результати дозволяють вважати її вирішеною.

Своєчасність дослідження проблеми формування виконавської стабільності магістрантів музичного мистецтва у процесі вокального навчання підтверджується й існуючим протиріччям між професійними намірами студентів-магістрантів щодо успішної вокально-виконавської самореалізації та їх реальною здатністю до практичної актуалізації означених намірів у стресових умовах оприлюднення перед слухацькою аудиторією

результатів вокальної навчальної діяльності. Розв'язання цього протиріччя вимагало створення такої методики, яка б цілеспрямовано допомогла студентам-магістрантам факультетів мистецтв педагогічних університетів оволодіти конкретними знаннями та уміннями стабільного професійно-досконалого виконання вокальних творів у стресових ситуаціях сценічних виступів. Оволодіти цими знаннями та уміннями допомогла авторська методика Сюй Вейвей, спрямована на формування виконавської стабільності магістрантів музичного мистецтва у процесі вокального навчання, *доцільність* створення якої є беззаперечною.

*Ступінь обґрунтованості наукових положень і висновків дослідження
їх достовірність та повнота викладу*

Ретельне вивчення дисертаційного дослідження дає підстави стверджувати, що робота є завершеною, оригінальною, логічно структурованою, має у своєму змісті необхідні складові, а саме: анотацію, вступ, три розділи, висновки та список використаних джерел до кожного розділу, загальні висновки, додатки. Означені складові послідовно відображають основні ідеї та наукові переконання, концептуальні положення та висновки авторки. Проведений аналіз достатньої кількості наукових першоджерел свідчить про деталізоване та ґрунтовне розроблення дисертанткою досліджуваної проблеми, що розглядається та вирішується у відповідності до обраної тематики. Вважаємо за доцільне конкретно проаналізувати та оцінити теоретичні та методичні положення означеного дисертаційного дослідження.

Високий ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертаційному дослідженні Сюй Вейвей «Методичні засади формування виконавської стабільності магістрантів

музичного мистецтва у процесі вокального навчання», та їх достовірність, забезпечується:

-детально розробленою методологічною базою, що залучає комплекс особистісно-орієнтованого, діяльнісного, компетентнісного та холістського підходів як методологічної основи дослідження виконавської стабільності магістрантів музичного мистецтва у процесі вокального навчання;

-опорою на сукупність ретельно досліджених і узагальнених принципів організації процесу вокального навчання, серед яких: *принцип* послідовності, систематичності і неперервності провадження виконавської діяльності у процесі вокального навчання магістрантів музичного мистецтва, який реалізується шляхом привнесення елементів вокального виконавства у зміст навчальних курсів, що забезпечують функціонування означеного навчального процесу; *принцип* наскрізності провадження магістрантами музичного мистецтва вокально-виконавської діяльності, який реалізується шляхом спеціального моделювання змісту навчальних курсів вокального навчання, що не вимагають безпосереднього сольного або ансамблевого співу, у такий спосіб, який розкриває об'єктивний вокально-виконавський потенціал означених курсів можливостями розвитку виконавської стабільності, наскрізно пронизуючи проблематикою вокального виконавства усі заплановані для вивчення теми; *принцип* стратегічного планування просвітницької вокально-виконавської діяльності та вокально-виконавської діяльності музично-змагального характеру, який реалізується шляхом розроблення й упровадження комплексу вокально-виконавських заходів, націлених на максимальне залучення магістрантів музичного мистецтва до практики вокального виконавства.

Високий ступінь обґрунтованості сутності та специфіки виконавської стабільності магістрантів музичного мистецтва, що здобувається у процесі вокального навчання обумовлюється:

-кропітким семантичним аналізом поняття «виконавська стабільність викладачів мистецьких дисциплін», під час якого було проаналізовано такі базові змістові поняття, як «музичне виконавство» та «стабільність» у психолого-педагогічному, музикознавчому, інтерпретаційному та ін. аспектах;

-детальною конкретизацією *зовнішніх* (соціальні обставини й умови адаптації, музично-виконавської та педагогічної самореалізації магістрантів, позитивне емоційне середовище в студентському колективі, психологічна підтримка з боку професорсько-викладацького складу тощо) та *внутрішніх* (активне, творче ставлення до процесу вокального навчання, вмотивованість щодо самовдосконалення, внутрішня узгодженість Я-реального виконавця і Я-уявно-бажаного тощо) факторів впливу на формування виконавської стабільності як складної, інтегративної якості особистості, що включає взаємодію окремих здібностей, психологічних рис і особливостей;

-ретельним розглядом і порівнянням сутності взаємно-корелюючих понять «виконавська надійність» і «виконавської стабільності» у контексті трактування феномену виконавської стабільності з позицій її спрямованості на цілісне перманентне відтворення усього інтерпретаційного концепту вокального твору, що виконується;

-науковим обґрунтуванням і конкретизацією стабільного (із передбачуваною моделлю) й нестабільного (із непередбачуваною моделлю) типів виконавської поведінки магістрантів музичного мистецтва;

-дослідженням співвідношення науково-теоретичного та методично-практичного аспектів вокального навчання магістрантів музичного мистецтва.

Повнота наукового обґрунтування компонентної структури виконавської стабільності магістрантів музичного мистецтва у процесі вокального навчання обумовлюється проведенням глибоким структурно-функціональним аналізом на основі холістського підходу, що окреслює досліджуваний феномен в якості органічно-цілісної динамічної системи, що є результатом творчо-еволюційного формування взаємопов'язаних і взаємовпливаючих складових: мобілізаційно-спрямовуючого, цілісно-інтерпретаційного і контрольного-саморегуляційного компонентів, а також регуляторної дії таких функцій, як функція цілепокладання, гедоністична функція, функція постановки й послідовного вирішення художньо-творчих, вокально-технічних, комунікативно-іміджевих завдань щодо втілення й транслювання цілісної інтерпретаційної концепції вокального твору і функція аналітично-рефлексивного осмислення власних дій під час концертного виступу.

Обґрунтованим результатом здійсненого авторкою науково-теоретичного аналізу досліджуваної проблеми, методичним стрижнем якої стало розроблення цілеспрямованої методичної моделі, що містить наукові підходи, принципи, методичні засади, педагогічні умови, компонентні складові, а також фази та методи, що підпорядковуються основній меті – формуванню виконавської стабільності майбутніх учителів музичного мистецтва, викладачів мистецьких дисциплін.

Наукове обґрунтування і теоретичне узагальнення методичних засад досліджуваного феномену подано в дисертації у контексті їх практичної реалізації за допомогою розроблених педагогічних умов його ефективного

формування, котрі стали опорними методичними орієнтирами результативності запровадженої авторкою моделі. В якості педагогічних умов визначено: педагогічне стимулювання накопичення магістрантами музичного мистецтва достатнього багажу позитивного досвіду вокального виконавства, що відповідає високому рівню сформованості готовності до успішного, компетентного й фахового провадження вокально-виконавської діяльності; педагогічне забезпечення фундаменталізації знань у галузі вокальної педагогіки та виконавства відповідно до історико-мистецтвознавчої, теоретично-аналітичної, виражально-технічної, іміджево-сценічної, конструктивно-синтезуючої і репетиційно-практичної сфер інтерпретаційного опрацювання вокальних творів з метою сприяння розвитку вокально-виконавського мислення; інтеграція різних груп педагогічного інструментарію щодо формування виконавської стабільності магістрів музичного мистецтва у процесі вокального навчання.

Слід зауважити, що модель передбачає структурування методичного забезпечення відповідно до послідовності адаптивно-цільової, пізнавально-творчої та рефлексивної фаз. Методи, засоби і прийоми об'єднані в групи й проранжовані за принципом поступовості формування досліджуваного феномену, що забезпечує цілеспрямованість і послідовність експериментальної методики наступним чином:

- адаптивно-цільова фаза («Вокально-виконавський тренінг вольової активності щодо концентрації довільної уваги на початковій стадії опрацювання вокального твору», а також метод роз'яснення значимості психологічної сконцентрованості на процесі підготовки концертної програми, методи контролю, поєднані із вокально-педагогічними методами, методи вокального вправляння, методи ескізного опрацювання вокальних творів, методи пояснення, демонстрації музичних творів, методи поточного

експрес-контролю, поточного розгорнутого контролю та підсумкового дисциплінарного контролю, метод евристичної дискусії, мультимедійні засоби) – методичне забезпечення формування готовності магістрантів музичного мистецтва до провадження стабільної високоякісної вокально-виконавської діяльності.

- пізнавально-творча фаза («Опорний план-тренінг створення інтерпретаційної анотації вокального твору», а також сукупність методів вокального вправлення, музично-творче завдання «Різні емоції – різні тембри», інтерактивний метод «Пісенний конкурс в стилі телевізійного шоу», методи формування іміджево-сценічних умінь, зокрема, метод швидкого органічного переключення згідно до зміни настроїв у музиці, метод інсценізації вокальних творів, метод моделювання проблемних ситуацій концертного виступу, сукупність вокально-педагогічних прийомів) – методичне забезпечення набуття магістрантами музичного мистецтва фундаментальних знань, необхідних для створення креативних інтерпретаційних концепцій як об'єктів спрямованості виконавської стабільності, а також вокально-технічних умінь щодо втілення на сцені цих концепцій.

- рефлексивної фаза («Вокально-педагогічний тренінг формування умінь самокорекції у процесі музично-виконавської діяльності», а також музично-творчі вправи щодо усного реактивного та письмового рефлексивно-аналітичного самооцінювання власних прилюдних виступів, вербальний метод рефлексивного самооцінювання проміжних та кінцевих результатів сформованості стабільності власного вокального виконавства; аналітично-творче завдання щодо рефлексивного самооцінювання цілісності втілення під час прилюдного виступу розробленої інтерпретаційної концепції та ін) - методичне забезпечення щодо формування здатності до самооцінювання перебігу власної вокально-виконавської діяльності.

За основу педагогічного діагностування рівнів сформованості досліджуваного феномену були взяті визначені відповідно до компонентних складових критерії та показники.

Високий ступінь обґрунтованості наукових положень і висновків, сформульованих у дисертації, визначається продуманістю й чіткою структурованістю методичного забезпечення, ретельною деталізацією під час розробки компонентної структури (3 структурні компоненти, 3 критерії, 7 показників сформованості) та моделі експериментальної методики, креативністю авторського підходу до здійснення експериментальної роботи. Авторська методика забезпечує цілеспрямованість і послідовність формування досліджуваного феномену згідно до 3 фаз на базі застосування комплексу вербальних, теоретичних, евристичних, інтерактивних, проєктивних, образно-демонстраційних, інтерпретаційних та інших методів, засобів і прийомів мистецького навчання. Заслужує на схвалення розроблення й активне упровадження дисертанткою різноманітних тренінгів для активізації формування досліджуваного феномену.

Високий ступінь достовірності результатів дисертаційної роботи визначається також багатотою палітрою методів педагогічної діагностики, що застосовуються варіативно. Це забезпечує повноцінне осягнення та всебічність проведеної експериментальної роботи. Застосування методів компаративного аналізу результатів експериментальної роботи під час констатувального, контрольного та формувального експериментів, а також методів математичної статистики також підтвердило об'єктивність отриманих статистичних даних.

Результати формувального експерименту представлено у вигляді якісного та кількісного аналізу динаміки зростання показників досліджуваного феномена у контрольній та експериментальній групах.

Статистична обробка порівняльних результатів дослідження до і після проведення експерименту підтвердила ефективність розробленої поетапної методики та можливість впровадження її в практику вищих музично-педагогічних навчальних закладів не тільки України, але й Китаю. Висновки, концентруючи зміст дисертаційної роботи, визначають її актуальність, новизну, теоретичну і практичну цінність, своєчасність та доцільність. Додатки містять: анкети, діагностичні завдання, діагностичні опитування, тести, творчі завдання тощо.

Наукова новизна результатів дослідження обумовлюється розробленням та експериментальною перевіркою теоретично обґрунтованого комплексу принципів, методичних засад, педагогічних умов, форм, методів, засобів і прийомів формування музично-теоретичної підготовленості студентів музично-педагогічних ЗВО України. *Вперше* було не тільки створено авторське визначення сутності й специфіки виконавської стабільності магістрантів музичного мистецтва у контексті вокального навчання, сформульовано методичні засади, принципи й педагогічні умови, створено методичну модель її формування, але й розроблено авторські визначення понять «музичне виконавство», «виконавська компетентність», «педагогічний потенціал вокального навчання» магістрантів музичного мистецтва. *Розширено науково-теоретичні уявлення* щодо компонентної структури, критеріїв та показників сформованості виконавської стабільності, щодо методів її формування, а також щодо особливостей вокального навчання магістрантів музичного мистецтва у галузі підготовки до ефективної музично-виконавської діяльності.

Беззаперечність наукової новизни результатів дисертаційного дослідження Сюй Вейвей підтверджується ретельно проведеним науково-теоретичним обґрунтуванням і експериментальною перевіркою

запропонованої методики формування виконавської стабільності магістрантів музичного мистецтва у процесі вокального навчання, що засвідчили переконливі результати компаративного аналізу отриманих статистичних даних у контрольних та експериментальних групах.

Значущість отриманих результатів дослідження для науки і практики

Значущість одержаних Сюй Вейвей результатів для *педагогічної науки* полягає у науковій розробці актуальної проблеми музичної педагогіки вищої школи, яка збагачує загальну концепцію вокального навчання магістрантів музичного мистецтва зокрема і фахового навчання майбутніх учителів музичного мистецтва, викладачів мистецьких дисциплін загалом за рахунок розроблення й упровадження сукупності різноманітних форм, методів засобів і прийомів практичної музично-виконавської діяльності, організації цілеспрямованих заходів контролю вокально-виконавських знань, умінь і навиків, а також шляхом застосування цільових тренінгів, спрямованих на підвищення рівня стабільності музичного виконавства.

Практичне значення одержаних результатів дисертаційної роботи полягає у впровадженні у процес вокального навчання магістрантів музичного мистецтва методичних засад, педагогічних умов формування виконавської стабільності магістрантів музичного мистецтва; у створенні спеціальних тренінгів для відпрацювання досліджуваного феномену, а також у використанні методичного забезпечення для провадження подальших навчально-методичних розробок у галузі психології музичного виконавства та концертної педагогіки.

Дисертаційне дослідження написано із дотриманням наукового стилю. Графічне оформлення дисертації забезпечує необхідну наочність, що полегшує сприйняття основних матеріалів та положень дослідження.

Дискусійні положення та зауваження до дисертаційної роботи

У цілому позитивно оцінюючи результати представленої Сюй Вейвей дисертаційної роботи, вважаємо за необхідне висловити деякі зауваження і побажання, що носять дискусійний характер:

1. У п.1.2. зазначається, що педагогічний потенціал вокального навчання магістрантів музичного мистецтва полягає у сукупних можливостях навчальних курсів вокальної підготовки щодо розроблення стратегії й тактики успішного вокального виконавства студентів-магістрантів на основі організації систематичних заходів, пов'язаних із прилюдним виконанням вокальних творів. На нашу думку, варто було б конкретизувати про які саме заходи йдеться й більш детально розкрити їх послідовність та зміст.

2. Під час визначення специфіки процесу формування виконавської стабільності зазначено про його покроковий перебіг, що містить, зокрема, такий крок, як інформаційна передумова вирішення проблеми стабільного вокального виконавства, котра передбачає набуття й осмислення викладачем з постановки голосу певної інформації про магістранта щодо музичних здібностей, вокальних можливостей, рівня вокальної підготовленості, рівня емоційної стійкості, типу поведінки на сцені тощо. Робота значно виграла б, якби цей важливий методичний крок був представлений більш глибоким обґрунтуванням його теоретичних основ й конкретизацією практичного втілення.

3. Робота набула б більшої досконалості, якщо б у 1 методичній засаді, пов'язаній з систематичним використанням в якості інструментарію для

формування виконавської стабільності магістрантів музичного мистецтва у процесі вокального навчання сукупності різноманітних форм практичної вокально-виконавської діяльності, означені форми було чітко структуровано й ієрархізовано.

4. Представлена методична модель формування виконавської стабільності (рис. 3.1.), виглядала б більш цілісно й завершено, якби в її графічному зображенні, наряду з метою, науковими підходами, принципами, методичні засадами, педагогічними умовами та іншими компонентами, було подано й розроблені критерії та показники сформованості структурних компонентів.

5. У п.3.2., під час опису методичного інструментарію для пізнавально-творчої фази запропонованої методики, здобувачкою пропонується сукупність методів вокального вправлення. Робота виглядала б більш довершеною, якби до кожного з методів було подано відповідні музичні приклади (можливо у додатках).

Визначені зауваження й побажання не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження. Робота відрізняється поглибленою науково-теоретичною розробленістю досліджуваної проблеми, оригінальністю та багатою палітрою застосованих методів і форм, креативністю щодо створення методичного забезпечення.

Загальний висновок щодо відповідності дисертації встановленим
вимогам

Враховуючи актуальність дослідженої проблеми, наукову новизну положень дисертації, обґрунтованість і достовірність отриманих результатів, їх теоретичну і практичну значущість, вважаємо, що дисертація «Методичні

засади формування виконавської стабільності магістрантів музичного мистецтва у процесі вокального навчання», подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 014 – Середня освіта (Музичне мистецтво) Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка, є актуальним, самостійним, завершеним науковим дослідженням, відповідає вимогам пунктів 9, 11-14 «Порядку присудження наукових ступенів» затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 № 567 (із змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України № 656 від 19.08.2015, № 1159 від 30.12.2015, № 567 від 30.12.2015, № 943 від 20.11.2019) та Порядку проведення експерименту з присудження доктора філософії, який затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167, а її авторка, Сьюй Вейвей, заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 014 – Середня освіта (Музичне мистецтво) Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Офіційний опонент –

доктор педагогічних наук, професор

кафедри музичного мистецтва та

методики музичного виховання

Центральноукраїнського державного педагогічного

університету імені Володимира Винниченка

Алла РАСТРИГІНА

Підпис Алли РАСТРИГІНОЇ засвідчує

Проректор з наукової роботи

Сергій МИХИДА